

Oulun kaupungin vammaisneuvoston kokous 8/2014

Aika	pe 17.10.2014 klo 12.10 - 14.51
Paikka	Pohjois-Pohjanmaan Näkövammaiset ry:n toimisto, Linnankatu 32
Jäsenet	Lasse Jalonen, puheenjohtaja, Pohjois-Pohjanmaan Näkövammaiset ry Miia Ahlroth, Oulun kaupunki/Hyvinvointi Mika Huhtala, Oulun kaupunki/Yhdyskunta- ja ympäristö (poistui klo 13.27) Jorma Inkamo, Oulun Reumayhdistys ry Irja Jylhä, Oulun kaupunki/Sivistys- ja kulttuuri Marja-Leena Kemppainen, Oulun kaupunginhallitus Tuija Kemppainen, Oulun kaupunki/Sivistys- ja kulttuuri Lauri Louhivirta, varapuheenjohtaja, Kynnys ry Seppo Matilainen, Kiimingin järjestöt Hilkka Nivukoski, Oulun Seudun Hengitysyhdistys ry Jaana Potkonen, Oulun kaupunki/Sivistys- ja kulttuuri Kimmo Rundström, Oulun Selkäyhdistys ry Riku Syrjälä, Oulun Invalidien Yhdistys ry Martti Tihinen, Yli-lin järjestöt
Vierailija	Heikki Keränen, johtaja, Caritas-säätiö
Sihteeri	Katja Kuusela
Poissa	Pirkko Tähtelä, Haukiputaan järjestöt Sinikka Vuoti, Oulunsalon järjestöt

Käsiteltiin

- 108§ Kokouksen avaus
Puheenjohtaja avasi kokouksen kello 12.10.
- 109§ Laillisuus ja päätösvaltaisuus
Päätös: Todettiin.
- 110§ Esityslistan hyväksyminen
Päätös: Hyväksyttiin muutoksella, että Caritasen esittely siirretään pykäläksi 111.
- 111§ Caritas - uudenlaisen asumismuodon suunnitelmia vammaisille asiakkaille
Heikki Keränen, johtaja, Caritas-säätiö

Kohde ei ole palvelutalo vaan normaali esteetön vuokratalo. Asuntoja tulee olemaan 50, joiden koot 34,5 – 60 m². Ensimmäiseen kerrokseen varataan palvelu- ja liiketiloja sekä päivätoimintatiloja. Kohde valmistuu 2015 loppuvuodesta.

Kohde esiteltiin esteettömänä ja on näin ollen erikoistason esteettömyysvaatimusten piirissä. Rakennusvalvonta ei kuitenkaan ole käsitellyt kohdetta sen käyttötarkoituksen mukaisesti, joten vammaisneuvostolta ei ole kysytty lausuntoa rakennuslupakäsittelyvaiheessa.

Vammaisneuvoston huomioita:

- ✓ Alaoven sisäänkäynti ei palvele pyörätuolin käyttäjiä, jotka tarvitsevat hissiä. Ovien kääntymissuuntia olisi hyvä tarkastella uudelleen.

- ✓ Luiskien käyttöä ei suositella, vaan toivotaan, että esteettömät käynnit voitaisiin toteuttaa muutoin niin alaoven sisäänkäynnissä kuin parvekkeidenkin toteutuksessa.
- ✓ Työntekijöiden sosiaalilojen tulisi olla esteettömät.
- ✓ Talo olisi hyvä varustaa induktiosilmukoilla.
- ✓ Saunan lauderatkaisuksi toivotaan nousevat/laskevat lauteet.
- ✓ Muistutetaan kaiteiden hyvästä toteuttamistavasta, jossa kaiteita on sekä 90 cm, että 70 cm korkeudella ja että kaide jatkuu 30 cm pidemmälle kuin porras.
- ✓ Sisustusvaiheessa toivotaan huomioitavaksi hyvät kontrastit ja selkeät värit.

Päätös: Merkittiin tiedoksi ja toimitetaan ote pöytäkirjasta Caritakselle. Laaditaan huomautus rakennusvalvonnalle.

112§ Edellisen kokouksen pöytäkirjan 7/2014 hyväksyminen

Päätös: Hyväksyttiin.

Tiedoksi työvaliokunnan kokouksen muistio 9/2014

Merkittiin tiedoksi.

113§ Työvaliokunnan kokouksesta päättäminen

Päätös: Kokous pidetään keskiviikkona 22.10.2014 alkaen klo 15.00.

114§ Pohjois-Pohjanmaan Näkövammaiset ry:n toiminnan esittely

Lasse Jalonenesitteli yhdistyksen toimintaa. Pohjois-Pohjanmaan Näkövammaiset ry on Näkövammaisten Keskusliitto ry:n jäsenyhdistys. Yhdistys valvoo ja ajaa toiminta-alueensa näkövammaisten oikeuksia, toimii asiantuntijana näkövammaisuutta koskevissa kysymyksissä ja tuottaa palveluja sokeiden ja heikkonäköisten toimintaedellytysten ja tasa-arvon parantamiseksi. Yhdistys tarjoaa puitteet yhdessäoloon ja vertaistukeen järjestämällä monipuolista toimintaa:

- paikalliskerhoja eri puolilla maakuntaa
- harrastus- ja vapaa-ajan toimintaa liikunnan, kulttuurin, opiskelun ja retkien muodossa
- erilaisia tapahtumia, kursseja, koulutusta ja tilaisuuksia

Näkövammaisten Keskusliitto ry valvoo näkövammaisten oikeuksia valtakunnallisella tasolla ja antaa lausuntoja esim. lakialoitteisiin yksin ja yhdessä muiden vammaisjärjestöjen kanssa.

Lisätietoa Pohjois-Pohjanmaan Näkövammaiset ry:stä:

www.ppnry.net

Lisätietoa Näkövammaisten Keskusliitosta:

www.nkl.fi

115§ Heta-Liiton kommentit Oulun kaupungin Palveluohjausyksikön toimiin, joita se tuottaa henkilökohtaisten avustajien työnantajille. Kommentit koskevat vammaisneuvoston selvityspyyntöä ja siihen saatuja Palveluohjausyksikön vastauksia.

Kommentit on laatinut lakimies Elisa Weckman Heta-Liitosta 26.9.2014. Alla katkelmia kommenteista osa-alueittain.

1. Tuntilistojen muokkaaminen

"...Oikeuskirjallisuudessa on katsottu, että viranomaisen on arvioitava täydentämistarvetta lähinnä asian ratkaisemisen kannalta. Viranomaisella ei ole velvollisuutta varata lähettäjälle tilaisuutta asiakirjan täydentämiseen, jos täydentäminen on tarpeetonta esimerkiksi vähäisen, lopulliseen ratkaisuun vaikuttamattoman puutteen vuoksi. (Mäenpää, Olli: Hallinto-oikeus SanomaPro 2013, s. 358-359) Näin ollen vähäiset tuntilistoissa olevat puutteellisuudet eivät ainakaan aiheuta tarvetta asiakirjan täydentämiseen. Mikäli palkka voidaan maksaa annettujen tietojen pohjalta, ei tuntilistaa ole lähtökohtaisesti tarvetta täydennyttää asiakkaalla.

Hallintolaki ei mahdollista sitä, että viranomainen oma-aloitteisesti täydentäisi viranomaiselle toimitettua asiakirjaa tai muuttaisi sen sisältöä. Jos asiakirja on niin puutteellinen, ettei asiaa voida ratkaista, on noudattava täydennysmenettelyä. Jos palkanmääräytyminen on tuntilistan perusteella niin epäselvää (esim. ei ole merkitty työaikoja niin, että olisi tieto iltalisiin oikeuttavista tunneista), ettei palkkaa ole mahdollista tietojen perusteella maksaa, asia tulisi selvittää työnantajana toimivan kanssa. Tämän vuoksi palvelun tulee olla riittävästi resursoitu niin, että mahdollisiin puutteellisiin tai epäselviin tuntilistoihin voidaan reagoida nopeasti.

Asiassa tulee joka tapauksessa huomioida henkilökohtaisen avun ja vammaispalvelun luonnesosiaalipalveluina. Asiakkaalla on sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista annetun lain 2 luvun 4 § 1 momentin mukaan oikeus saada sosiaalihuollon toteuttajalta laadultaan hyvää sosiaalihuoltoa ja hyvää kohtelua ilman syrjintää. Tämä edellyttää, että tuntilistojen käsittely on järjestetty sujuvaksi ja että työnantajana toimivat saavat tarvitsemansa ohjauksen. "

2. Työnantajille tarjottava neuvonta, ohjaus ja auttaminen

"...Eduskunnan apulaisoikeusasiamies on mm. katsonut, että kunnan ohjaus- ja auttamisvelvollisuus on oma-aloitteista (Eduskunnan apulaisoikeusasiamies 29.6.2011 / Dnro 462/4/11). Ohjauksen ja auttamisen ei siis tulisi perustua ainoastaan työnantajina toimivien henkilöiden omiin yhteydenottoihin.

Yleisesti ottaen tuntilistojen toimittaminen ja käsittely olisi järjestettävä mahdollisimman sujuvaksi. Järjestelyssä tulisi huomioida myös vammaispalvelun asiakkaiden tarve kohtuullisiin mukautuksiin. Kohtuullisilla mukautuksilla tarkoitetaan tarvittaessa yksittäistapauksessa toteutettavia

tarpeellisia ja asianmukaisia muutoksia ja järjestelyjä, joilla ei aiheuteta suhteetonta tai kohtuutonta rasitetta ja joilla varmistetaan vammaisten henkilöiden mahdollisuus nauttia tai käyttää kaikkia ihmisoikeuksia ja perusvapauksia yhdenvertaisesti muiden kanssa. Työnantaja voi erityisessä, vammasta johtuvasta syystä (esim. hahmotushäiriö) tarvita apu työnantajajuuteen liittyvien asioiden hoitamiseen. Tällaisia asioita voivat olla myös erilaisten lomakkeiden täyttäminen ja muut työsuhteen hallinnointiin liittyvät asiat."

3. Henkilökohtaisten avustajien palkkalaskelmat työnantajille

"...Työsopimuslain 2 luvun 16 § 2 momentin mukaan maksaessaan palkan työnantajan on annettava työntekijälle laskelma, josta käyvät ilmi palkan suuruus ja sen määräytymisen perusteet. Oikeus henkilökohtaiseen apuun on määritelty henkilökohtaisen avun yksilöpäätöksessä. Vaikeavammaisen työnantajan oikeusturva edellyttää palkkalaskelman saamista myös sen vuoksi, että palkkalaskelman perusteella hän voi arvioida sitä, toteuttaako kunta hänelle kuuluvan oikeuden henkilökohtaiseen apuun korvaamalla päätöksen mukaisen määrän työntekijän palkkauksesta aiheutuvia kuluja. Vaikeavammaisen henkilön oikeusturvan kannalta ei voida pitää riittävänä sitä, ettei hän saa tietoa siitä, millä tavalla hänelle kuuluvaa oikeutta tosiasiallisesti toteutetaan. Asiakkaalla on sosiaalihuollon asiakaslain 2 luvun 4 § 1 momentin mukaan oikeus saada sosiaalihuollon toteuttajalta laadultaan hyvää sosiaalihuoltoa ja hyvää kohtelua ilman syrjintää. Hyvän sosiaalihuollon sisältöön tässä yhteydessä kuuluu se, että työnantaja saa tiedon työntekijälle maksetusta palkasta.

...Työnantajan etu edellyttää, että hän saa tiedon henkilökohtaiselle avustajalle maksetuista palkoista. Viime kädessä työnantaja vastaa palkanmaksun oikeellisuudesta. Työsuhteen hallinnoinnin ja käytännön sujumisen kannalta on tärkeää, että työnantaja ja työntekijä kumpikin tietävät palkan määräytymisen perusteet ja maksetut palkat. Mahdolliset palkanmaksuun liittyvät kiistat käsitellään työnantajan ja työntekijän välisinä riita-asioina käräjäoikeudessa. Työnantajalla tulee tämänkin vuoksi olla saatavilla tiedot yksittäiselle työntekijälle maksetuista palkoista."

4. Työnantajan tunnistetiedot palkkalaskelmissa

"...Selvityspyyntöön annetun vastauksen mukaan useiden eri vaikeavammaisten henkilöiden maksamat palkat merkitään samalle laskelmalle. Tällä perustellaan sitä, ettei laskelmaa ole salassapitosäännösten vuoksi mahdollista antaa työnantajalle. Kuten edellä on todettu, palkkalaskelman tulisi olla toimitettavissa myös työnantajalle, joten tätä käytäntöä tulisi viipymättä muuttaa. Tavanomainen käytäntö on se, että yhden työnantajan maksamat palkat merkitään yhdelle laskelmalle.

Työntekijä on usein velvollinen toimittamaan palkkalaskelmia eri viranomaistahoille ja esim. työttömyyskassaan. Oulun kaupungin järjestämän palkkahallinnon käytäntö johtaa tällä hetkellä siihen, että työntekijä näin toimiessaan ilmaisee näille tahoille useiden henkilöiden asiakkuuden vammaispalvelussa.”

5. Lopuksi

”...Palveluohjausyksikön vastauksessa otetaan esille vaihtoehtona se, että työnantaja hoitaa palkanlaskennan itse. Henkilökohtaisen avustajan työnantajalla tulee mahdollisuus valita tilitoimisto hoitamaan palkanlaskentaa ja palkanmaksua. Vammaispalvelulakia koskevan hallituksen esityksen (HE 166/2008 vp.) mukaan:

*”Työnantajana toimiessaan vaikeavammaisen henkilö voi myös delegoida osan tehtävistään kolmannelle osapuolelle ostamalla tältä esimerkiksi palkanlaskentaa ja palkanmaksuun, koulutukseen ja avustajavälitykseen liittyviä palveluita.”
Työnantajalla tulisi siis olla oikeus valita käyttämänsä tilitoimisto, sillä hän vastaa oikeudellisesti palkanmaksun oikeellisuudesta työntekijälle. Kunnan tulee vammaispalvelulain 8 d § 2 momentin 1-kohdan nojalla korvata avustajan palkkaamisesta aiheutuvat kustannukset lakisääteisine maksuineen ja korvauksineen sekä muut avustajasta aiheutuvat kohtuulliset ja välttämättömät kulut.*

Palveluohjausyksikön vastauksen mukaan on mahdollista se, että työnantaja hoitaa itse palkkahallinnon ja hän saa korvauksen menoista kuitteja vastaan. Näin ollen vaikeavammaisella henkilöllä täytyisi olla varoja palkan ja maksujen maksamiseen ennen kuin hän voi saada kunnan korvauksen tililleen.

Sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksulain 4 §:n 1 momentin 5-kohdan mukaan henkilökohtainen apu on maksuton palvelu. Myös perusoikeuksiin ja oikeusturvaan liittyvät näkökohdat edellyttävät, että vaikeasti vammaisen henkilön ei tarvitse itse edes välillisesti maksaa henkilökohtaisesta avusta. On huomioitava, että kyse on palvelusta, jonka tavoitteena on turvata henkilön välttämätön huolenpito ja ihmisarvoinen elämä perustuslain 19 n§:n 1 momentin edellyttämällä tavalla.”

Kuultiin, että Palveluohjausyksiköstä on oltu Monetraan yhteydessä ja että kommenttien pohjalta ollaan jo lähdetty suunnittelemaan muutoksia. Ohjausta ja neuvontaa on korostettu työntekijöille. Vuodenvaihteessa lähetetään henkilökohtaisten avustajien työnantajille tiedote.

Keskusteltiin siitä, että suullisten päätösten tekeminen on jostain syystä yleistynyt. Jotta esim. kielteisiin päätöksiin voi hakea oikaisua, on päätös ohjeineen toimitettava kirjallisena.

Mika Huhtala poistui klo 13.27.

Päätös: Merkittiin Heta-liiton kommentit kokonaisuudessaan tiedoksi (yllä vain katkelmia) ja edellytetään, että Palveluohjausyksikkö raportoi vammaisneuvostolle toimistaan tilanteen korjaamiseksi. Vammaisneuvosto seuraa tilanteen kehitystä.

116§ Yhdenvertaisuus ei toteudu eri vamma ryhmien kesken, avustajan maksuttoman sisäänkäynnin suhteen Oulun kaupungin kulttuuripalveluissa ja joukkoliikenteessä. / Kipinöitä-hankkeen aloite.

Kipinöitä-hankkeen toimijat Mervi Väisäsen johdolla ovat selvittäneet asiaa ja eteenpäinviemistä olemalla yhteydessä mm. apulaiskaupunginjohtaja Piia Rantala-Korhoseen sekä selvittämällä muiden kaupunkien käytäntöjä. Mervi Väisänen on keskustellut asiasta myös Oulun joukkoliikennejaooston edustajien kanssa.

Mervi Väisänen oli yhteydessä vammaisneuvoston sihteeriin ja pyysi vammaisneuvostoa laatimaan kirjelmän / aloitteen yhteneväisten käytäntöjen luomiseksi avustajien maksuttomasta sisäänkäynnistä Oulun kaupungin eri palveluihin sekä yhdenmukaisen avustajakortin saamiseksi Ouluun. Liikuntavirastolla on käytössä hyvin toimiva avustajakortti.

Päätös: Työvaliokunta laatii kirjelmän / aloitteen, joka toimitetaan kaikille palvelualueille, apulaiskaupunginjohtaja Piia Rantala-Korhoselle ja valtuustolle

117§ MPK-seurantaryhmän kuulumiset / Jalonen ja Syrjäjä

Seurantaryhmän kokous pidettiin 23.9.2014.

Esillä olleita asioita:

- ✓ Taksitoiminnan vapautuminen odotettavissa
- ✓ Sote-uudistus; Kela-kuljetukset ja Vpl-kuljetuspalvelut syynissä
- ✓ Hallituksen esitys: pikkubusseille taksamittarit
- ✓ Suorasointu-oikeus; pääsääntöisesti sähköpyörätuolia käytävillä, uusia päätöksiä ei tehdä
- ✓ Aikailaus: laitetaan tilaukseen vasta 10 minuuttia ennen
- ✓ Huoli invataksien nk. yksipylväshisseistä. Palveluohjausyksikkö selvittää asiaa.
- ✓ Asiakkaalla tulisi olla oikeus saada merkintä omaan kuljetuspalveluprofiiliinsa, ettei toivo yksipylväshissiautoa. Merkinnän tekee Palveluohjausyksikkö.

Päätös: Merkittiin tiedoksi. Seurataan asioiden kehittymistä.

- 118§ Henkilökohtaisen Avun Päivien kuulumiset / Syrjälä ja Louhivirta
Osallistujien mielestä päivien sisältö oli paljon konkreettisempi viime vuonna.
Materiaalit löytyvät:
<http://www.assistentti.info/fi/koulutus/henkilokohtaisen-avun-paivat>
- 119§ Vanhus- ja vammaisneuvostojen työvaliokuntien tapaamisen kuulumiset

Lasse Jalonen esitteli asian. Yhteispalaveri pidettiin 3.10.2014.
Tapaaminen oli hyvä henkinen. Neuvostojen jäsenet kokivat, ettei päällekkäisiä toimintoja ole. Yhtä ollaan mieltä siitä, että vammaisneuvosto ja vanhusneuvosto ovat erillisiä. Yhteistyötä toki voidaan sopivissa kohden tehdä. Vammaisneuvosto on ensi vuonna yhteisen kokouksen koolle kutsuja.

Vanhusneuvoston nettisivut:
<http://www.ouka.fi/oulu/vanhusneuvosto/etusivu>
- 120§ Tilaisuuksia/Koulutuksia
- Aleksinkulman käyttäjistä sekä hallinnon edustajista koostuva 12 henkilön valmistelutyöryhmän kokous 17.10.2014/Katja Kuusela osallistuu jatkossa työryhmän työskentelyyn.
  - Rakennusvalvonnan sähköinen asiointipalvelu, eService OULU –koulutus keskiviikkona 29.10.2014 klo 13-16 kahvila Leetassa, Ympäristötalolla /Lauri Louhivirta osallistuu.
  - Esteettömyys on yhteinen tavoitteemme -seminaari tiistaina 25.11.2014, Helsinki
Järjestäjä Valtakunnallinen vammaisneuvosto
  - Lukemisesteisille äänikirjoja netin kautta - Celian palvelun esittelyä 14.11. Oulun kaupunginkirjastossa
  - Vähemmistöt, osallisuus ja palvelujen kehittäminen -koulutustilaisuus ke 29.10.2014 klo 9-16 / Lasse Jalonen ja Hilikka Nivukoski osallistuvat
  - Kutsu alueelliseen suunnittelupalaveriin Oulu 25.11.2014
"Vammaisten ja osatyökykyisten työllistämisen kehittäminen"
Vates-säätiö Väilyömarkkinat osana työelämää -projekti
- 121§ Vammaisoikeuden ajokortti -koulutus 3.11.2014 Caritas-sali, kouluttajana OTM Jukka Kumpuvuori.
Päätös: Koulutus on vammaisneuvoston jäsenille suunnattu seminaariluonteinen tilaisuus ja siitä maksetaan osallistujille seminaaripalkkio.
- 122§ Palvelualueiden asiat
Päätös: Ei ollut.
- 123§ Tiedoksi
- Lähtenyt: kannanotto 26.9.2014 Heinätorin koulun Leinonpuiston yksikön (Koskitie 27) uudisrakennuksen sijainti / Oulun kaupunki / Sivistys- ja kulttuurilautakunta

- Lähtenyt: hakujulistus 6.10.2014 ”Haussa vuoden 2014 vammaisystävällinen liike/toimija ” Oulussa / Eri viestintävälineet
- Lähtenyt: esitys 7.10.2014 Invataksien hissien turvallisuus / Valtakunnallinen vammaisneuvosto
- Lähtenyt: ilmoitus 9.10.2014 Vammaisoikeuden ajokortti -koulutus 3.11.2014 / Eri viestintävälineet

124§ Muut esille tulevat asiat
Päätös: Ei ollut.

125§ Seuraava kokous pe 31.10.2014
Alueellinen apuvälinekeskus Rehapolis, Kiviharjunlenkki 4-6.
Päätös: Todettiin.

126§ Kokouksen päättäminen
Puheenjohtaja päätti kokouksen kello 14.51.

Oulussa 21.11.2014

Lasse Jalonen
puheenjohtaja

Katja Kuusela
sihteeri

